

tosi Jánostól, hogy ő a pozsonyi ferencziek könyvtárában létező középkori kódexeket leírva, ezek közt egy kétségtelen, egy valószínű Corvina-codexet s egy latin incunabulumot Mátyás király hollós czimerével talál.

(MEHEMED ALI BASA.) török főhadvezér, az aug. 19—20-án a Balaton-vidékre rendezett kirándulás alkalmából hozzá intézett üdvözlő táviratra a mai napon a következő távirati választ küldte Végh Ignác urhoz: Sumla, aug. 23-án. A dunai hadsereg tábornokai, tisztjei és katonái nevében szívből jövő köszönetet mondok a kiránduló magyar társaságnak s a hozzájuk csatlakozott balatonvidéki városok és községek lakóinak, kik az ön közvetítése útján rokonszenves kívánságukat fejezték ki azon ügy iránt, a melyet mi védünk. Mi megannyian a szultán ő felségének szent jogai és hazánk megvédése céljából harcolunk. Remélem, hogy az önök őszinte kívánságai hadi sikereinkre nézve nem sokára valósulni fognak. Barátságos üdvözléssel: a muszír s a dunai hadsereg parancsnoka, Mehemed Ali.

(PETŐFI CARRAI MÁRVÁNY MELLSZOBRÁRA.) melyet a kolozsvári muzeumnak szántak, a szükséges pénzösszeg már körülbelül együtt van. Eddig 1413 frt. 17 kr., egy arany, egy rubel s öt negyedforintos gyűlt be. A mi még kell, az bizonyára rövid időn szintén együtt lesz. Mindazok, kiknél e célra összegek vannak, kéretnek, hogy azokat mielőbb beküldeni sziveskedjenek Törs Kálmán bizottsági pénztárnokhoz, az »Athenaeum« épületébe.

(ZERGEVADÁSZ-TÁRSASÁGOT) alakítottak Károlyi Alajos és Gyula, Wenkeheim Rudolf és Széchenyi Béla grófok. Vesznek föl új tagokat is, de csak egyhangú szavazat mellett. A tagdíj háromezer forint. Ahol vadászni fognak, ott egyleti tagnak nem lehet területet birni.

(A TÖRTÉNELMI TÁRSULAT NAGYGYÜLÉSE) Pozsonyban, bár Ipolyi Arnold kívánságára minden ünnepélyesség, zászlók sat., elmaradtak, mégis megelégnék az egész város. A kiránduló tagok délután érkeztek meg s az indóházban Eszterházy István, gróf, főispán, Gottl polgármester, a városi bizottság Rakovszky kamarás vezetése alatt, Prileszky, Hosztinszky sat., fogadták őket. Estefelé az öt helyi bizottság megalakult, nyolcz órakor pedig a restaurált koronázási templomot nézték meg. A fényesen kivilágított ivek alatt nagy közönség hullámzott, s gyönyörködtek az üvegfestmények, ragyogó oltárok, egyházi edények, ruhák látványában. Ipolyi püspök egy nagy körablak üvegfestésének költségét vállalta magára. Este Bécsből is érkeztek tagok, köztük Széchen Antal gróf. Az ismerkedési estély Palugyainál vidáman telt el; Deák Farkas Pozsony városára és gr. Széchen Antalra emelt poharat. A nagygyűlés másnap délelőtt kezdődött a városház dísztermében, mely tömve volt szép közönséggel. A karzatokat előkelő hölgyközönség foglalta el. Ipolyi Arnold kitűnő elnöki megnyitó beszédet mondott, melynek számos helyén és végén éljenzés, taps zajlott föl. Utána gróf Széchen Antal érkezett az Eszterházy Bálint régi emlékiratairól. E jeles stíli, szellemben gazdag fölolvasást is nagy figyelem és tetszés kísérte. A gyűlés után fényes lakoma volt a »Zöld fához« czimzett vendéglő termeiben. Kétszázánál többen vettek részt. Ott volt a város színe-java, t. i. a férfi részből. Jó zene mellett lakomáztak és szebbnél szebb toasztokat mondtak. Ipolyi püspök éltető először is a királyi párt, Gottl polgármester pedig a történelmi társaságot üdvözlötte a város nevében. Nem feledkeztek meg a pozsonyi nőkről sem s a távollévő Horváth Mihályról sem, kinek üdvözlő sürgönyt küldtek. Másnap a bizottságok működése kezdődött meg. Az első bizottság a pozsonyvárosi és megyei levéltárakat buvárolta; a második a modorit, bazinát, szentgyörgyit és nagyszombatit: a harmadik a somorjait sat.; a negyedik, melyben volt maga Ipolyi is, a köpesényit. Pozsony előkelőbb lakosai s derék magyar értelmisége örömmel üdvözlék a vándorgyűlést, de biz a polgárság nagyobb része ezuttal is kimutató, hogy »pozsonyi hazafiak«-ból áll. Közülök mentől kevesebben hallgatták Ipolyi ama kitűnő előadását, melyet a hazai ipar multjáról, fejlődéséről, hanyatlásáról és mai nagy fontosságáról tartott.

(AZ ARTÉZIKUTRÓL) az ott folyamatban levő munkálatok közt csodával határos módon hárult el egy nagy szerencsétlenség. Tudvalevő, hogy vagy két hónapja fel kellett hagyni a 930 méternyire haladt furással, mivel a hévíz mérsékletére (70° R.) való tekintetből elérkezettnek látszott az idő a kútkávától gondoskodni. E célból az előaknát 10 lábrol 20-ra kellett mélyíteni, a külső veresfenyő csövet öntött vas kettős hengerrel körülfogni, a melyre aztán egymásba dugott új csövek helyeztetek el, úgy hogy a hévíz azok belsejében a föld színére fakadhatott fel. Mialatt abba fogtak, hogy a nagyon felbuzgó talajvizet a furt aknától és a

csövektől távol tartásuk, az iránt támadt aggság, hogy a hévíz megrothtathja a legbelső bádagesövet, miért ezt nyersfenyőből valóval kellett kicserélni. Hogy ezt a cserét létesítsék, technikai tekintetben ugyszólván csodálatos szerkezetet eszelt ki Zsigmondy Vilmos, melylyel a vascsövet 722 méternyi mélységben el lehetett vágni, mire a 180 mázsát nyomó csődarab felvonszolásához fogtak. A cső már 40 méterre fel volt huzva, mikor az emelő készülékről leszakadt s menydörgésszerű robajjal a mélységbe zuhant. A kut szélén foglalkozók rémkiáltásban törtek ki s halálos félelem fogta el őket, mert a kutaknában öt ember volt, Zsigmondy Béla, az artézi kut genialis létesítőjének unokaöccse és négy munkás, kiket menthetlenül elveszetteknek kellett tartaniok. Az egyedüli, ki nem veszté el hideg vérért, Zsigmondy Vilmos volt. Halálsápadtan s a megindulástól reszkette ugyan, de lázas energiával tett intézkedéseket a szerencsétlenek megmentésére. Hosszu aggodalmas órák eltelte után végre sikerült az aknába jutniok és — ki írja le az érzetet, mely Zsigmondyt és embereit elfogta, midőn a halottnak vélteket ijedten ugyan, de sértetlenül az állványon összekuporodva találták. A lezuhanó cső szerencsére a furt luk falaiba szegződött, mi által az esés gyorsasága csökkent s a lenn levőknek idejük maradt a mélyebben fekvő állványra menekülniök. A lehuzant csődarabot most nem egyszerre, hanem darabokra vágva fogják felhuzni. Ha ez megtörtént, a jövő héten ismét megindítható a furás mely néhány hét alatt be lesz fejezve. A jelenleg felakadó hévíz hőmérséklete 30 fok. Reaumur, kristálytiszta s tetemesen vastartalmu. A frissen merített viz alig egy óra alatt veresbarnává lesz s jelentékeny mennyiségű üledékekkel bír.

(A SZÉKELY EGYESÜLET) nagygyűlése közelébb volt Székely-Udvarhelytől a megyeház nagy termében, élénkebb részvétel mellett, mint a 19-diki vidéki közgyűlés. Hájós egyesületi elnök szép beszéddel nyitotta meg a gyűlést, élénken hangsúlyozva, (a mi bármennél nagyobb viszhangra találna), az önségely s következőleg az egyesületi szövetekezés szükséges voltát. A titkári jelentés, melyet Buzogány Áron olvasott föl, oly tényekből állt, melyek leginkább bizonyítják, hogy a központi választmány megértette és teljesítette földadatát. Az egyesület három ifjat részesített 515 frt 69 kr. segélyben; kettő közülök a műfaragást, egy a vincerészetet tanulja; ez ifjak segélyezése a jövő évre is megszavaztatott; az egyesület ajánlatára a közoktatásügyi miniszter egy székely ifjut, ki Svájcban tanulja a műfaragást, háromszáz frtban részesít; Wodiáner Béla orsz. képviselő egy székely ifjat képeztet magyarországi birtokán gazdává; az egyesület a szt.-györgyi lenkésítő egyesületet száz forint segélyben részesít; a Cserei-féle muzeumot székely művelődési és közgazdasági intézetként (iparmuzeummá) szándékozik fejleszteni s már működik e tekintetben, valamint a központi székely raktár érdekében. Az egyesületnek eddig van 39 alapító és 318 részvényes tagja, de a nagygyűlésen ismét jelentettek be 72 új tagot, köztük öt hölgyet. Az egyesületi alapítke 5467 frt 6 kr.; a jövedelem (tagsági díjakból) egy évre 1700 frt. A titkári jelentés még melegen emlékezett meg gr. Mikó Imre tiszteleti elnök és Antalfi Károly részvényes tag elhunytáról. A titkári jelentés után apróbb indítványokat tárgyaltak. Elhatározták, hogy a jövő évi nagygyűlést Maros Váshelytől tartják s a kolozsvári (ez évi december 2-án tartandó) iparkiallításra egyesületileg részt vesznek. Az egyesület tudvalevőleg ezer frtos pályadíjat tűzött ki oly munkára, mely a székely föld művelődési és közgazdasági viszonyait lesz tárgyalandó; most megbízták a nagygyűlést, hogy alkítsa meg a bíráló bizottságot. Ezután következtek a fölolvasások, de ekkor már a hallgatóság sorai nagyon megritkultak.

(ISTVÁN NAPJÁT) Bécsben vasárnap ülték meg a kapuczinusok templomában, hol az ott állomásozó 12. számú huszárezred egy szakasza sorfalt képezett. Az ünnepélyre megjelentek: Hoffmann báró közös pénzügyminiszter, Orczy b. külügyi osztálytanácsos, a magyar testőrség, köztük Odescalchi hg., foglaltak helyet. A magyar arisztokraczia több Bécsben időző tagja, s az ő felsége személye körüli magyar miniszterium hivatalnokai szintén részt vettek az ünnepélyességben. A nagymise után Rónay István országgyűlési képviselő mondotta az egyházi beszédet, mely a nemzetnek Krisztusban való nagy egységéről szólt. Az ünnepélyesség a »Szózat« éneklésével ért véget.

(DÖMÖTÖRI NÉMETH JÁNOS.) szabadságharcunk egyik igen derék bajnokának, akkori honvéd (huszár) ezredesnek, volt temetése. A kilenczvenegy éves agg koporsója köré bánatos szívvel gyűltek: fia, Német Albert orsz. képviselő, rokonai, honvédbajtársai, a honvédegyesületek központi választmánya, s a menedékházi

rokkantak. Német már 1800-ban a napoleoni háboru alatt huszár kapitány volt. Évek mulva nyugdíjba lépett, de a szabadság harc előtt V. Ferdinánd király őrnagygyá emelte s fictive szolgált; hanem midőn kiűtött a forradalom, öszülő fejével, fiatal szívével nem késett a nemzet ügye mellé állani s Kossuth leküldé a ráczok ellen, hol a szent-tamási harcokban dicsőséges részt vett: később Bem első szárnysegéde lett, s ő vitte Erdély hősének a kormány elismerését, az egyetlen érdemjelet, mely nem rég az »Arany sas«-ban ki volt állítva. Mészáros Lázárnak benső barátja volt. A forradalom vége felé a mezőhegyesi ménes igazgatója lett, de állását el nem foglathatá, mert szerencsénk csillaga lehunytt. Aradon elfogták s 15 évi várfogságra ítélték. Bátya: György püspök közbenjárása folytán azonban megkegyelmezték neki és rövid fogság után kibocsátották. Később ő felsége bizonyos kegydíjat biztosított számára. Németh csupa élcz és derült kedély volt; a megyékben is szerepelt s mindig kardosan jelent meg a megyegyűléseken, sarkantyut viselt haláláig. A honvédegyesületek központi választmányában minden ülésen ott volt, még a legutolsón, a májusin is. Rokoni összeköttetése főúri köreinkkel, jó barátságban számosakkal, széles e hazában sokan gyászolják halálát.

(TÖRÖK GYŐZELMI EMLÉKEK AZ AGGTELEKI BARLANGBAN.) Br. Nyári Jenő rendszeres ásatásokat indítván meg az aggteleki barlangban e hó elején több tudós társával, kutatási célból ismételve bejárta a nevezetes földalatti üreget. E közben egy eddig ismeretlen üregre is akadtak, s annak cseppkőves szép képződményeit mindjárt el is keresztelték. A barlang legszebb oszlopát elnevezték a »Plevnai diadal oszlop«-nak. Egy turbán szerű alakzat is korszerű nevet kapott. »Ozmán basa turbánja«. Egy kutszerű vesélyes lejárás pedig »Gurko verem« nevet kapott a keresztelésben.

(HARCZ MEDVÉVEL.) Egy Kristóf nevű erdővéd, egy erdőkerülővel neki indult a nagybocskói rengetegnek, hogy a medvéket, melyekről a pásztorok azt jelentették, hogy három ökröt szétmarczangoltak, fölkeresse. Alig hogy elfoglalták a leshelyt, mutatkozott egy 10—12 éves maczkó. Kristóf rádúplázott. A maczkó iszonyuan ordítva, sebesen hátrált, az erdőkerülő is utána lött, de nem tudhatták minő eredménnyel, mert a medve az erdő sűrűjében eltűnt. Kristóf újra megtöltötte fegyverét s a vér nyomán csapázni kezdtek a megsebezett vadállatot. Alig bokláztak 100 lépésnyire, ráakadtak a dühödt ellenre. A medve a földön fetrengett, vérben forogtak szemei és sebéit nyalta. A vadászok csak akkor vették észre, midőn már egészen közel voltak a medvéhez. A medve abban a pillanatban felszökött s Kristófra rohant. Ez lött, de a medve szétmarczangolta. A kerülő szintén lött, de a medvének oly szivós életereje volt, hogy ezt is megtámadta s kezét-lábát összetörte. Az iszonyu élcthalálharc után öt lövés következtében a medve elnyújtózkodott, s kiadta páráját. Kristóf meghalt, s a kerülő életéhez is kevés a remény. A medve bőre egy öl és négy láb hosszú s csak tenyeres talpa 14 hüvelyk.

(STEFÁN AZLANIÁN BASA) a török főorvos, ki jelenleg Budapesten időz, tábori sebészeket szerződötteti az ottomán sereg számára, megnézte a lipótmezei tébolyházat. A basa el volt ragadtatva a szép táj, a nagyszerű berendezés által. A szokott »adsi« (kávé) után az osztályok látogatása következett. Dr. Deutsch Salamon, ki a konstantinápolyi szeraszker-kórházból régi ismerőse Azlanián basának, volt a több osztályorvos mellett a főmagyarázó és utmutató. A férfiosztályokon egy-két év óta nem szokás ez intézetben a kényszerzubbonyt alkalmazni. Tudományos vita tárgya: helyes-e ez vagy nem. Azlanián basa nem pártolója e rendszernek, s meglepő szakértelemmel fejtette ki, hogy maga a beteg érdekében szükséges ez eszköz. Ez az álláspont különben a híres Skoda bécsi tanáré is. A férfiosztályon egy tébolyodott török nyelven panaszkodott a basának, hogy őt »erővel itt tartják, s nem eresztik hazája védelmére, a háboruba.« Ez ember egykor török szolgálatban és ezredes volt. A női osztályokon nagyon tetszett a basának az iskola, melyben a gyógyulófélben levő betegeket (az elhanyagolt nevelésűeket), olvasni, írni, a természetrajz elemeire stb. tanítják. Stefán Azlanián a betegek táplálékát is érdeklő vizsgálta, izlelte meg, s elismerését fejezte ki a vállalkozónak.

Sajtó és könyvészet.

(AZ ATHENAEUM KIADÁSÁBAN) megjelent »Az Athenaeum nagy képes naptára 1878-ra.« Ez most már a tizenkilencedik évfolyam. Concha Károly szerkesztette igen ügyesen, gondosan, vegyítve benne a kellemest a hasznossal. A naptári részen kívül (melyben időszerű ujság is van: török kalendárium,)